

2. Гроші та консультації: як ЄС збирається допомогти малому бізнесу в Україні // Бюлетень представництва Європейського Союзу в Україні. – 2015. – № 121. – Червень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/eucooperationnews/2015/eu-ukraine_cooperation_newsletter_june_2015_uk.pdf
3. Динаміка експорту України у 2014 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://knteu.kiev.ua/file/MTc=/ede82e61d58773bb17b94e3fa3ea.pdf>
4. ЄС – Україна: поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfta_guidebook_web.pdf
5. Тищук Т. Рух до Європи в «тіні» / Т. Тищук // Дзеркало тижня. Україна. – 2015. – № 41. – 30 жовт.– С. 4.
6. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?artid>
7. Україна у рейтингу глобальної конкурентоспроможності 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reforms.in.ua/ua/news/ukrayina-u-reytingu-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2015>.

УДК 339.92(477):061.1ОЧЕС

О. О. Козяр – студентка 4 курсу факультету міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Особливості реалізації національних інтересів України в межах ОЧЕС

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: Г. В. Копачинська – кандидат географічних наук, доцент кафедри країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки*

Розглядаються особливості реалізації національних інтересів України в ОЧЕС. Аналізуються основні передумови та чинники участі України в цій організації. Вивчаються головні напрями співробітництва та перспективи реалізації інтересів держави в межах ОЧЕС.

Ключові слова: ОЧЕС, Україна, національні інтереси, міжнародна організація, Чорноморський регіон, зовнішня політика.

Kozyar O. O. Features of Ukraine's National Interests Realization in OBSC. The peculiarities of Ukraine's national interests realization in OBSC are reviewed. The principal prerequisites and factors of Ukraine's membership are analyzed. The main directions of cooperation and prospects of national interests realization within the organization are studied.

Key words: OBSC, Ukraine, international organizations, Black sea region, foreign policy of Ukraine.

Актуальність теми дослідження полягає у стратегічній важливості Чорноморського регіону для реалізації національних інтересів України, а також необхідності активного співробітництва держави в межах цієї організації.

Метою роботи є дослідження особливостей діяльності України в ОЧЕС. Для досягнення поставленої мети розв'язувалися такі **завдання**:

- розглянути передумови та чинники співробітництва України в ОЧЕС;
- визначити особливості та основні напрямки багатосторонньої співпраці країн ОЧЕС;
- з'ясувати перспективи реалізації національних інтересів України шляхом співпраці в Чорноморському регіоні.

Результати дослідження. Україна реалізує свої національні інтереси шляхом міждержавного дво- та багатостороннього співробітництва, участі у різних міжнародних урядових та неурядових організаціях, таких як ООН, ОБСЄ, СНД, МВФ, ГУАМ, ЦЕІ, СОТ та ін. Аналіз існуючих наукових публікацій про європейський вектор зовнішньої політики показав, що поза увагою залишається ще одна важлива на сьогодні організація у геополітичній орієнтації України – Організація Чорноморського економічного співробітництва. Вона була утворена у 1999 р., трансформувавшись із міжурядового механізму співробітництва у повноцінну міжурядову регіональну організацію. Становленню її передувало утворення у 1992 р. Чорноморського економічного співробітництва, зафіксованого у Стамбульській декларації. ОЧЕС було створено з ініціативи Президента Турецької Республіки Т. Озала 11 чорноморськими країнами для заохочення співробітництва в регіоні [2]. До організації увійшли 12 країн: Азербайджан, Албанія, Болгарія, Вірменія, Греція, Грузія, Молдова, Росія, Румунія, Сербія, Туреччина та Україна. Створені та активно діють інституції ОЧЕС: Парламентська Асамблея (ПАЧЕС), Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР), Ділова рада (ДР ЧЕС) та Міжнародний центр чорноморських досліджень (МЦЧД). Ці органи діють згідно з принципами, викладеними у Стамбульській Декларації та Статуті ОЧЕС, і виконують свої функції відповідно до власних статутних документів. Задля налагодження більш тісної співпраці в рамках системи органів ОЧЕС проводяться періодичні координаційні наради за участю головної в організації країни та керівників секретаріатів згаданих структур [5].

ОЧЕС створювалася для вирішення багатьох регіональних проблем, зокрема для виконання таких цілей:

- 1) перетворення Чорного моря в територію миру, стабільності й процвітання завдяки розвитку дружніх і добросусідських відносин;
- 2) розвиток економічного співробітництва між країнами-членами;
- 3) поліпшення умов для підприємницької діяльності та стимулювання індивідуальних та колективних ініціатив підприємств і фірм;
- 4) сприяння економічному співробітництву з урахуванням специфічних умов, інтересів та проблем країн-учасниць;
- 5) розвиток всеохоплюючого багатостороннього та двостороннього чорноморського економічного співробітництва;
- 6) оптимальне використання всіх можливостей для розширення та диверсифікації співпраці. [2]

Активне співробітництво України в межах цієї організації зараз набуває особливої актуальності. У зв'язку із системною кризою 2014–2015 рр., державі доцільно диверсифікувати зовнішню політику, розвивати нові вектори співробітництва. Україна розглядає співробітництво в рамках ОЧЕС як складову частину процесу загальноєвропейської економічної інтеграції та має намір сприяти тісній взаємодії ОЧЕС із Євросоюзом та іншими регіональними структурами. Для розширення зв'язків України з країнами регіону та цією організацією існує низка об'єктивних передумов. Серед них: спільне історичне минуле країн-учасниць;

соціально-економічні чинники; політичні чинники; конфліктогенність регіону; культурно-релігійна неоднорідність.

Особливе значення має спільне транзитне положення країн регіону, адже саме завдяки йому можна вирішити проблеми енергетичної безпеки України та посилити значення власної транспортної інфраструктури в регіоні. Географічне положення України об'єктивно визначає необхідність проведення активного морського співробітництва, торгівлю, розбудову транспортної мережі. Адже транзитне положення на перетині морських шляхів із Азії до Європи робить Україну активним учасником морських перевезень і міждержавних відносин у Причорноморському регіоні [1].

Географічна приналежність України до Чорного та Азовського морів має надзвичайно важливе геополітичне значення, оскільки в межах цього регіону розміщена пан'європейська транспортна зона, а процес формування сучасних мереж транспортної інфраструктури й логістичної стратегії координації транспортних зв'язків – так званої євро логістики, набув в ЄС особливого розвитку. Серед чотирьох пан'європейських транспортних зон важливе місце посідає саме Чорноморська транспортна зона, в якій Україна, крім того, займає центральне положення. Саме тому співробітництво країн-учасниць ЧЕС відбувається на двосторонньому й багатосторонньому рівнях шляхом укладення двосторонніх і багатосторонніх угод з конкретних проектів. До пріоритетних проектів можна віднести створення транспортного коридору Європа–Кавказ–Азія (TRACECA), будівництво нафто- і газопроводів, таких як трубопровід Новоросійськ–Бургас–Александрополіс, ділянки Баку–Батумі й Баку–Супса, здійснення інших комунікаційних проектів між Азією й Європою [3].

Необхідність налагодження активного співробітництва України в ОЧЕС зумовлена тим фактом, що у рамках організації підписана низка документів про регіональне співробітництво країн-учасниць, серед яких: Угода між урядами про співробітництво у наданні надзвичайної допомоги та ліквідації надзвичайних ситуацій, що виникли внаслідок лих природного й техногенного характеру; Угода про співробітництво у боротьбі зі злочинністю, зокрема організованою; Меморандуми про взаєморозуміння у сприянні вантажним автоперевезенням у регіоні, з розвитку морських магістралей регіону ОЧЕС, про скоординований розвиток Чорноморського транспортного кільця швидкісних автомагістралей, про взаєморозуміння у співробітництві між дипломатичними академіями та інститутами при міністерствах закордонних справ країн-членів ОЧЕС. Підписані також Угода про спрощення візових процедур для підприємців та Угода про спрощення візового режиму для водіїв вантажного автотранспорту країн-членів ОЧЕС [4].

Активна участь України у регіоні ОЧЕС впливає на досягнення її стратегічних інтересів в політичній, економічній і соціальній сферах. Відповідно до Статуту країни-члени співпрацюють за такими напрямками: торгівля та економічний розвиток, фінанси та банківська діяльність, зв'язок, енергетика, транспорт, сільське господарство, охорона здоров'я та фармацевтика, охорона навколишнього середовища, туризм, наука й технології, співробітництво у сфері культури, обмін статистичними даними та економічною інформацією, співробітництво між митними органами, гуманітарні контакти, боротьба з організованою злочинністю тощо [4].

Особливо важливою в умовах глобальної екологічної кризи є співробітництво країн-учасниць у сфері охорони навколишнього середовища. Адже, в регіоні сьогодні наявні такі проблеми, як значне забруднення прибережних територій України; забруднення прилеглих морських вод; високий уміст викидів в атмосферному повітрі; розвиток евтрофікаційних процесів; втрата цілої низки

біологічних видів; скорочення рибних ресурсів; зниження рекреаційних можливостей; виникнення загроз здоров'ю населення [3].

Висновки. Отже, зважаючи на історичні, соціально-економічні, політичні та інші передумови співробітництва держав Чорноморського регіону, участь України в ОЧЕС є об'єктивним доповненням до її зовнішньополітичного курсу на євроінтеграцію. Розширення співробітництва та поглиблення зв'язків між державами-членами організації набуває все більшої актуальності сьогодні, адже саме завдяки йому Україна може ефективно реалізувати власні національні інтереси в економічній, політичній, екологічній та енергетичній сферах.

Джерела та література

1. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія : підручник / А. Г. Гольцов. – К. : Центр учб. літ-ри, 2012. – 416 с.
2. Заболоцький Б. Ф. Національна економіка : підручник / Б. Ф. Заболоцький. – Львів : Новий світ – 2000, 2010. – 582 с.
3. Копачинська Г. В. Політико-географічні особливості формування і функціонування морських кордонів України : дис. ... канд. геогр. наук : 11.00.02 / Г. В. Копачинська. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2014. – 214 с.
4. Максименко І. Стратегія участі України в ОЧЕС / І. Максименко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.razumkov.org.ua/ukr/files/category_journal/NSD122_ukr_1.pdf
5. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України : підручник / Л. Д. Чекаленко. – К. : Либідь, 2006. – 712 с.

УДК 001.92:061.1ЄС

Н. П. Карпчук – кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжнародної інформації Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Комунікаційні стратегії європейських держав у період створення Європейської Спільноти

*Роботу виконано на кафедрі міжнародної
інформації СХУ ім. Лесі Українки*

Протягом усього розширення Європейського Союзу держави-члени вдавалися до різноманітних комунікаційних стратегій, зорієнтованих на підтримання євроінтеграційного процесу населенням держав. Проте на початку заснування Спільноти спеціальні широкомасштабні заходи з популяризації інтеграції держав не проводилися; на цьому етапі здійснювалося інформаційне забезпечення створення ЄЕС. Питання об'єднання обговорювали політична еліта, парламенти; мас-медіа інформували громадян про політичні пріоритети, визначені керівництвом держав.

Ключові слова: комунікаційна стратегія, Європейська Спільнота, інформаційне забезпечення, інформаційно-комунікаційна кампанія.